

ЯЩУК Ольга – аспірантка кафедри методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій, Київський національний лінгвістичний університет, вул. Велика Васильківська, 73, м. Київ, 03150, Україна; старший викладач кафедри англійської мови технічного спрямування № 2, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», проспект Перемоги, 37, м. Київ, 03056, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2991-0801>

ResearcherID: <https://publons.com/wos-op/researcher/2104468/olga-yashchuk/>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.13/46.9>

Бібліографічний опис статті: Ящук, О. (2022). Іншомовна підготовка майбутніх фахівців: з'ясувальньо-сутнісний контекст. *Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка»*. № 14(46), 63–71. doi: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.13/46.9>

ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ: З'ЯСУВАЛЬНО-СУТНІСНИЙ КОНТЕКСТ

Анотація. У теоретичній статті досліджено аспекти науково-педагогічного дискурсу щодо іншомовної підготовки майбутніх фахівців як складника університетської освітньої діяльності. Наголошено на чинниках затребуваності сучасних фахівців, готових до здійснення ефективної іншомовної комунікативної діяльності в реаліях сьогодення. Окреслено дискусійну площину міри необхідності володіння іноземними мовами як в суто професійному середовищі, так і в загальних ситуаціях іншомовної комунікації. Обґрунтовано необхідність чіткішого й прозорішого витлумачення сутності іншомовної підготовки в педагогічній теорії. Висвітлено погляд на доцільність розмежування понять «навчання» і «підготовка» в опануванні іноземних мов здобувачами вищої освіти. З'ясовано, що в традиційному розумінні навчання властивий переважним чином когнітивно-рецептивний характер здійснення діяльності, а підготовка прояснює змістово-діяльнісні межі з огляду на конкретизацію мети набуття суми знань, навичок, умінь у вимірі їх активного використання і практичної реалізації в професійній сфері. Наголошено на міжкультурному чиннику, що в сучасних реаліях міжнародної взаємодії в різних виявах зумовлює змістове наповнення іншомовної підготовки. Аргументовано тезу про доцільність співвіднесення з іншомовною підготовкою університетської навчально-освітньої діяльності з оволодіння іноземними мовами в контексті подальшої реалізації набутого знаннево-комунікативного потенціалу в опанованій професії. Проаналізовано окремі аспекти опитування студентів, майбутніх фахівців щодо розуміння ними сутності іншомовної підготовки. Установлено необхідність ґрунтовнішого підходу здобувачів до усвідомлення іншомовної підготовки як комплексного навчально-освітнього складника, що є вагомим чинником професійної компетентності.

Ключові слова: іншомовна підготовка, навчання, іноземні мови, майбутні фахівці, поняття, комунікативний, професійний.

YASHCHUK Olga – PhD student at Department of Pedagogy, Methods of Teaching Foreign Languages and Information and Communication Technologies, Kyiv National Linguistic University, Velyka Vasylkivska Str., 73, Kyiv, 03150, Ukraine

Senior Teacher at the Department of English for Engineering № 2, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute», Peremohy Ave., 37, Kyiv, 03056, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2991-0801>

ResearcherID: <https://publons.com/wos-op/researcher/2104468/olga-yashchuk/>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.13/46.9>

To cite this article: Yashchuk, O. (2022). Inshomovna pidhotovka maibutnix fakhivtsiv: ziasuvalno-sutnisnyi kontekst [Foreign language training of future specialists: explanatory and essential context]. *Human Studies. Series of Pedagogy*, № 14(46), 63–71. doi: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.13/46.9>

FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS: EXPLANATORY AND ESSENTIAL CONTEXT

Summary. *The theoretical article examines the aspects of scientific and pedagogical discourse on the issue of foreign language training of future specialists as a component of university educational activity. Emphasis is placed on the demand factors for modern specialists who are prepared to carry out effective foreign language communicative activities in today's realities. The debatable plane of the degree of necessity of mastering foreign languages both in a purely professional environment and in general situations of foreign language communication is outlined. The need for clearer and more transparent interpretation of the essence of foreign language training in pedagogical theory is substantiated. Views on the expediency of distinguishing the concepts of «learning» and «training» in mastering foreign languages by students of higher education are highlighted. It has been found that in the traditional sense learning is predominantly characterized by the cognitive and receptive nature of the activity of education seekers, and training reveals the content activity boundaries in view of the specification of the goal of acquiring a sum of knowledge, skills, and abilities in terms of their active use and practical implementation in the professional sphere. It is accented on the intercultural factor, which in modern realities of international interaction in various forms determines the content of foreign language training. The thought about the appropriateness of correlation of foreign language training with university educational activities on mastering foreign languages in the context of further implementation of the acquired cognitive and communicative potential in the mastered profession is argued. Some aspects of the survey of students, future professionals, regarding the essence of foreign language training are analyzed. The need for a more thorough approach of education seekers to understanding foreign language training as a complex educational component, which is a significant factor of professional competence, has been established.*

Key words: *foreign language training, learning, foreign languages, future specialists, concept, communicative, professional.*

Вступ. Іншомовна підготовка майбутніх фахівців стає значущим складником сучасної університетської освіти.

У компетентнісному вияві засвоєння і використання іноземної мови має розширювати можливості опанування майбутньою професією (Зеленін, 2021, с. 217). У вимірі сьогодення незаперечність аргументів щодо необхідності розвитку вмінь здобувачів послугуватися іноземними мовами в практичній, професійній діяльності полягає, передусім, в інтенсивному проникненні інноваційних технологій у численні сфери життя, що також зумовлює потребу міжнародної взаємодії фахівців у різних галузях у площині обміну професійним досвідом, реалізації спільних проєктів, укладення контрактів, здійснення наукових досліджень тощо.

На жаль, за останній час світ одна за одною охопили жорсткі цивілізаційні кризи – пандемія COVID-19, що поширилася по всій планеті, спричинивши зміни формату трудової активності в багатьох сферах із переспрямуванням у цифровий простір, і агресивна війна, розв'язана на території України російською державою-агресором, гуманітарні й економічні наслідки якої не проходять безслідно й для всієї глобальної спільноти.

Водночас, людство продовжує розвиватись і буде оговтуватися від цих потрясінь, активуючи процеси відновлення – ресурсів, інфраструктури, сфер життєдіяльності; технологічного розвитку, відбудови матеріальної бази, переформатування й зміцнення безпечної архітектури. Все це потребує синергії інтелектуальних, фізичних, економічних зусиль у численних галузях, що здатна забезпечити згуртованість професійної спільноти в європейському й світовому вимірах.

У нинішніх реаліях саме зрозуміла, доступна, відкрита професійна комунікація є важливим чинником ефективності співпраці українських і закордонних партнерів. Тому якість і результативність іншомовної підготовки фахівців у подальшій професійній реалізації суттєво доповнюють сучасне портфоліо їхніх професійних можливостей і затребуваних здатностей.

Постановка проблеми. Визнаємо той факт, що мірило знання іноземної мови традиційно зводилось до розуміння того, що особа опановує граматичну структуру разом із достатньою для використання в розповсюджених сферах лексикою і тою чи іншою мірою володіє видами мовленнєвої діяльності. Однак, у сучасному контексті навчання іноземних

мов майбутніх фахівців наголошується саме на перспективах практичного використання як набутих знань, так і розвинених комунікативних умінь із урахуванням повноти життєвих і професійних реалій, у яких моделюється ситуація послуговування іноземною мовою. Цю тезу, зокрема, засвідчує В. Безлюдна, стверджуючи, що серед вимог, які висуває випускникам закладів вищої освіти новий тип соціально-економічного устрою держави «все більший пріоритет надається формуванню комунікативних навичок, що дозволяють успішно організовувати діяльність у широкому соціальному, економічному, культурному контекстах» (Безлюдна, 2018, с. 6). Такі міркування у вимірі науково-педагогічних досліджень активують уживання поняття «іншомовна підготовка», що вирізняється комплексністю змістоутворювальних складників, і спонукають до переосмислення освітнього контексту навчання іноземних мов.

Потрібно розуміти, що «іншомовна підготовка здобувачів вищої освіти перестає бути засобом засвоєння знань майбутніми спеціалістами» (Безлюдна & Безлюдний, 2020, с. 8). Така логіка переформатує усталені методико-педагогічні підходи до навчання іноземних мов, зобов'язуючи прогностично оцінювати готовність здобувача до практичної іншомовної комунікативної діяльності в професійному середовищі, якомога максимальніше враховувати як мовні потреби й можливості фахівця у тій чи іншій галузі, так і реальні суспільно-економічні, соціокультурні, психологічні виміри їх реалізації.

Беручи до уваги вищезазначені тези, в процесі осмислення проблематики нашого дослідження ми дійшли до думки щодо необхідності з'ясування того, наскільки вживання концепту «іншомовна підготовка» диференціює змістовий бік процесу опанування іноземних мов майбутніми фахівцями. До такого студювання, зокрема, спонукає мимовільна синонімізація понять «іншомовна підготовка» й «навчання іноземних мов» як в окремих розвідках, так і в розумінні самих здобувачів. Так, К. Павелків зауважує, що специфіка вітчизняної теорії і методики іншомовної підготовки знаходить вияв, зокрема, в частковому чи навіть повному ототоженні іншомовної підготовки з білінгвальним навчанням студентів (Павелків, 2018, с. 81). Отже, завдання, яке ми прагнемо реалізувати в нашій статті – спроба уточнити змістові акценти іншомовної підготовки майбутніх фахівців

як гуманітарного складника університетської освітньої діяльності.

Аналіз останніх досліджень. Аналізуючи сучасний науково-педагогічний дискурс, ми переконуємося в тому, що дослідження сутності й специфіки іншомовної підготовки майбутніх фахівців у різних галузях на основі вивчення освітнього досвіду нашої країни і європейської/світової спільноти є актуальним трендом з огляду на затребуваність ринком праці фахівців, наділених взаємодоповненою сукупністю необхідних професійних і комунікативних якостей. Це розуміння поділяємо з Б. Чернявським, який вважає, що «оскільки однією із стратегічних цілей в умовах інтеграції в світовий освітній простір стає розвиток активної особистості, здатної бути суб'єктом своєї діяльності, ефективно навчатися протягом усього життя і взаємодіяти в професійній діяльності в мультилінгвальному і полікультурному суспільстві, специфіка іншомовної підготовки ставала об'єктом вітчизняних та закордонних вчених, науковців, методистів» (Чернявський, 2021, с. 56). Так, ґрунтовні дослідження цієї проблематики здійснено науковцями О. Нітенко (аналіз європейського досвіду іншомовної підготовки фахівців права) (Нітенко, 2015); Н. Вовчастою (обґрунтування моделі професійної іншомовної підготовки майбутніх фахівців цивільного захисту) (Вовчаста, 2019); Г. Зеленіним (сфокусованість на підвищенні якості іншомовної професійної підготовки майбутніх викладачів технічних дисциплін й вивченні її теоретичних і прикладних аспектів) (Зеленін, 2021); Б. Чернявським (з'ясування ролі інтегрованого підходу в іншомовній підготовці майбутніх економістів) (Чернявський, 2021).

З іншого боку, в ряді наукових розвідок, що в своїх назвах містять конструкт «іншомовна підготовка», дещо розмивається сутнісний аспект самого поняття, чим, на наше переконання, не варто нехтувати, оскільки чіткіші дефініційно-змістові наголоси сприяють уникненню хиб у визначенні понятійно-змістових компонентів іншомовної підготовки, що, в свою чергу, вможливає вибудовування коректного підходу до вивчення означеної проблематики. У цьому сенсі Г. Онуфрієнко слушно зауважує, що «дефініція виконує функцію організації наукового тексту, централізації та конденсації його ідей, виступає засобом вираження поняттєвого змісту описуваного явища, процесу тощо та є обов'язковою умовою ефективною,

коректної, переконливої фахової комунікації» (Онуфрієнко, 2019, с. 188–189). Услід за думкою дослідниці О. Хоменко застерігає, що «нечіткість меж терміну призводить до того, що під поняттям «іншомовна підготовка» розуміють просто навчання іноземних мов, оскільки іншомовну підготовку ототожнюють з іншомовною освітою, яка також зазвичай зводиться лише до характеристики процесу навчання іноземної мови» (Хоменко, 2012, с. 57). Грунтуючись на наявності таких суперечностей у царині дослідження іншомовної підготовки, ми прагнемо долучитися до висвітлення її понятійних визначників.

Мета статті, з огляду на вищезазначені міркування, полягає в з'ясуванні релевантних аспектів, що характеризують сутність іншомовної підготовки майбутніх фахівців.

Виклад основного матеріалу. У лексиконі педагогічної теорії іншомовна підготовка зафіксувалася як актуальний, однак відкритий для наукового осмислення дефієнт. Як резонно зазначає В. Черней, «в умовах сьогодення неможливо уявити вищу професійну освіту без якісної іншомовної підготовки» (Черней, 2021, с. 8). На сучасному етапі розвитку вищої освіти навчання іноземних мов на немовних факультетах університетів набуває трансформації змісту й зазнає змін, що ґрунтуються на усвідомленні того, що мови – це цінний інструментарій як для всебічного особистісного розвитку й глибшої поінформованості в тому чи іншому питанні, так і для можливостей подальшої більш успішної професійної реалізації. Хоча повноцінний іншомовно-мовленнєвий потенціал здобувача в реальних життєвих/професійних умовах передбачає застосування мовних знань і вмінь у їхній сукупності в різнопланових комунікативних ситуаціях, дискусійними залишаються питання щодо дотримання балансу в навчанні студентів іноземної мови для загальних і спеціальних цілей. На переконання З. Корневої, «наразі спостерігається відхилення від абсолютизації комунікативного підходу та формування у майбутніх фахівців немовних спеціальностей виключно професійно орієнтованої комунікативної компетентності» (Корнева, 2019, с. 74). З іншого боку, вчені висновують, що сама мова як форма існування розумової діяльності людини охоплює всі сфери індивідуального та суспільного її життя, є теоретичною і практичною передумовою діяльності як індивіда, так і суспільства, тому на сьогодні актуальною є проблема ефективної

іншомовної міжкультурної комунікації (Юдіна, Вязова & Компанієць, 2021, с. 174). Такій думці суголосний погляд О. Хоменка: науковець акцентує на визначенні актуальних проблем формування професійно-компетентної особистості майбутнього фахівця в єдиному світовому освітньому просторі з гуманістичних позицій, з-поміж яких – розвиток, співробітництво, самоосвіта, самопізнання, ціннісне розуміння світу, духовність, уміння самостійно працювати з інформацією, навички соціальної поведінки, навички спілкування з представниками інших культур, розвиток здатності розуміти спільне і відмінне між рідною та іншою культурою з метою формування якостей міжкультурно орієнтованої особистості (Хоменко, 2012, с. 60). Під таким кутом бачення формування професійно-орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності виходить за цілепокладальні межі навчання іноземних мов, оприявнюючи вимір іншомовної підготовки, що реалізується в гуманістично-культурологічній парадигмі цінностей й пізнанні світу не лише через міжпрофесійну, але й міжособистісну, міжнародну, міжкультурну комунікації. У сучасних реаліях університетський курс іноземної мови передбачає, що здобувач опановує її більш охопно й усвідомлено, в контексті об'ємного взаємозв'язку професійних, соціокультурних, міжкультурних, країнознавчих, морально-етичних ціннісних орієнтирів із прицілом на готовність повномірної реалізації розвиненої в такій площині іншомовної комунікативної компетентності. У такому розумінні іншомовна підготовка спрямована на «розвиток і самовдосконалення особистості, на розкриття її резервних можливостей і творчого потенціалу, на формування соціально активної і самостійної особистості в контексті діалогу/полілогу культур» (Юдіна, Вязова & Компанієць, 2021, с. 174).

З огляду на зазначені акценти, аргументовано виглядає ідея замінити назву навчального предмету (в умовах університету – навчальної дисципліни) «іноземна мова» на «іншомовна підготовка» (Хоменко, 2012, с. 58). Підтримуючи таку логіку, звернімося до квінтесенції визначень іншомовної підготовки для увиразнення її сутнісних характеристик, що окреслюють повноту змісту її як процесу освітньої діяльності. У педагогічних студіях іншомовна підготовка відзначається багатовекторністю розуміння, що знаходить вияв у таких аспектах формувань:

– системне оволодіння іноземними мовами на основі міждисциплінарної інтеграції з урахуванням індивідуальних якостей особистості, спрямоване на досягнення такого рівня професійної іншомовної комунікативної компетентності, що забезпечить міжкультурне та міжособистісне спілкування для вирішення професійних завдань у полікультурному, мультилінгвальному глобалізованому суспільстві (Нітенко, 2015, с. 58);

– шлях забезпечення гармонійної взаємодії майбутнього фахівця із глобалізованим інформаційно-технологічним суспільством (Хоменко, 2012, с. 61).

– спосіб інформаційного обміну й удосконалення, що призводить до набуття здобувачами вищої освіти професійної компетентності (Безлюдна & Безлюдний, 2020, с. 8);

– пізнавальна, ціннісно-орієнтаційна, комунікативна, естетична та перетворювальна діяльність (Павелків, 2019, с. 141);

– формування ключових компетенцій, які б підготували людину до реальної професійної діяльності в мультикультурному суспільстві (Сіладі, 2021, с. 148).

Як бачимо, наведені визначення полягають в авторській інтерпретації поняття, що обумовлена контекстом наукового дослідження; разом із цим, спільним чинником дефініювання є сфокусованість на процесуально-результативних чинниках й урахування зовнішніх реалій, що зумовлюють необхідність іншомовної підготовки.

Звернімо увагу на тлумачення окремих вузлових компонентів обговорюваних понять, щоб простежити, як сполучуваність їх із відповідними маркерами оприявнює позначувані процеси в контексті освітньої діяльності майбутніх фахівців. Так, за С. Гончаренком навчання – це цілеспрямований двосторонній процес (діяльність учня – учіння і діяльність учителя – викладання) передачі і засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини (Гончаренко, 1997, с. 223). З цим класичним, опорним у психолого-педагогічному дефініюванні корелює визначення навчання як «цілеспрямованого й організованого процесу взаємодії студентів та викладача, спрямованого на вирішення навчальних завдань, у результаті якого студент опановує знання, уміння, навички, розвиває особистісні якості» (Крупський & Михалевич, 2010, с. 64–65). У зібраній низці визначень навчання запропоновано розуміти переважно як «цілісний двосторонній процес педагогічної

діяльності вчителя (викладання) і пізнавально-навчальної діяльності учнів (учіння), спрямований на досягнення навчально-виховних завдань» (Словник базових, 2014, с. 55). Як видно з наведених дефініцій, змістовий акцент розставлено на тому, що навчання – це обов'язково процес взаємодії того, хто навчає і того, хто навчається з метою акцептування певного когнітивно-освітнього «продукту». Сучасніше з позицій особистісної (студенто) центрованості сутність навчання окреслено у формулюванні «цілеспрямований педагогічний процес організації і стимулювання активної навчальної і пізнавальної діяльності учнів по оволодінню науковими знаннями, уміннями та навичками, розвитку творчих здібностей, світогляду та морально-естетичних поглядів і переконань» (Словник базових, 2014, с. 56). Водночас, логічною є думка про паритет шляхів здійснення навчання. Такий погляд простежуємо в формулюваннях про те, що:

– навчання здійснюється з (учителем) або без, оскільки учні/студенти можуть орієнтуватися в навичках, які вони хочуть опанувати, особливо через доступність технологій для навчання (Falk, 2022);

– навчанням є процес діяльності учня, який здійснюється як під керівництвом учителя, так і під час самоосвіти та досвіду навчально-пізнавальної діяльності (Словник базових, 2014, с. 56).

Незважаючи на спільні точки перетину в трактуваннях, розуміння поняття «підготовка» вирізняють певні відмінності, що чіткіше конкретизують мету і площину використання знанневого й вмінневого потенціалу. Чи той, хто навчається, засвоїть і діятиме на основі того, що він навчився, повністю залежить від змоги застосувати свої нові знання та навички в реальному світі та пошуку подальшого розвитку (Jay, 2021).

У самому простому, і разом із цим, релевантному розумінні підготовка асоціюється з готовністю особи до ефективного здійснення відповідної діяльності в певних умовах. У цьому вияві підготовка опредметнюється у вигляді «запасу знань, навичок, досвіду і т. ін., набутих у процесі навчання, практичної діяльності» (Великий тлумачний, 2005, с. 952). У процесуальному аспекті підготовка передбачає процес формування, удосконалення знань, умінь, навичок, якостей особистості, необхідних для виконання діяльності, здійснюваної в ході навчання, самоосвіти або професійної освіти (Васильєва, 2003). Погодимось з деякими

дотичними до нашої проблематики аспектами погляду на підготовку зарубіжних дослідників її специфіки в площині корпоративної діяльності: підготовка – інтегральна (невід’ємна) частина професії; цілі, зміст і забезпечення програм підготовки мають бути співвизначені й базуватися на принципах освіти дорослих; підготовка повинна бути розвивальною, а її програми навчати навичок, які виходять за рамки конкретної роботи чи сфери роботи (Jackson, 1992).

Таким чином, на нашу думку, формулювання сутності термінів, що містять вищевизначені ключові компоненти, має бути зумовленим як розрізненням їх значень, так і тематично-змістовими особливостями дискурсу, в межах якого ці поняття вивчаються і функціонують.

Беручи до уваги такі міркування, в ході дослідження ми задалися питанням, чи ототожнюють самі студенти поняття «навчання» й «підготовка» при опануванні іноземних мов в університеті, і які саме дії і мету вони розуміють під цими поняттями. Оскільки, на наше переконання, коли особа усвідомлює статус навчально-освітньої активності, в яку вона занурена, чіткіше візуалізуються цілі й стійкішою є мотивація щодо діяльності з опанування іноземних мов. Для цього було проведено опитування окремих груп студентів – бакалаврів фізико-технічного інституту КПІ ім. Ігоря Сікорського (спеціальність 125 «Кібербезпека») (затверджено протоколом № 8 засідання кафедри англійської мови технічного спрямування № 2 факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського від 13.04.2022 р.). З-поміж запропонованих в опитуванні запитань виокремимо ключове: як Ви вважаєте, що означає поняття «іншомовна підготовка»?

Наведемо приклади одержаних відповідей в оригінальному формулюванні здобувачів:

– іншомовна підготовка – підготовка особи до використання іноземної мови у певній сфері діяльності;

– підготовка фахівця, який може виконувати свою роботу в іноземній компанії;

– іншомовна підготовка більш глибока ніж навчання іноземних мов;

– на мою думку, це вивчення іноземної мови для вільного володіння мовою у майбутній професійній діяльності;

– я вважаю, що іншомовна підготовка – це навчання студентів різних професій іноземних мов з урахуванням їх спеціалізації;

– на мою думку, іншомовна підготовка – це процес вивчення іноземної мови, шляхом

поглиблення в робоче середовище. Особа, яка пройшла процес іншомовної підготовки, має вищу конкурентоспроможність на міжнародному ринку та має змогу у доступному порядку вести бесіду за професійним спрямуванням з іноземцями;

– для мене іншомовна підготовка – це підготовка фахівця будь-якої сфери до роботи іншою мовою.

Зазначимо, що в більшості випадків, що також простежується і в наведених відповідях, іншомовна підготовка у визначеннях студентів пов’язана з необхідністю здійснювати подальшу професійну діяльність. З одного боку, зважаючи на те, що ми, звісно, не претендували на науковий підхід в охопності студентами всіх змістових аспектів поняття, така думка спрямована в правильне русло в контексті вищевисвітлених змістово-діяльнісних акцентів іншомовної підготовки. Водночас, ми вважаємо, що, оскільки майбутнім фахівцям доведеться комунікувати в професійному середовищі також і крізь призму різних міжпрофесійних зв’язків, міжкультурних чинників і відмінностей, підтримувати професійний діалог з представниками інших культур і менталітетів при послуговуванні відповідною мовою, то студенти повинні розуміти, що сутність іншомовної підготовка – у врахуванні цих складників, що становлять її освітньо-виховний і розвивальний контекст. І в цьому також полягає завдання викладачів – донести й обґрунтувати цю ідею студентам, що опановують іноземні мови в університеті.

Висновки. Сьогодні замовлення на професійну підготовку фахівця в тій чи іншій галузі формується на ринку праці, зокрема, через гарантії стейкхолдерів, задіяних у підтримці освітніх проєктів, а також пропозиції потенційних роботодавців; в свою чергу, роль професійно-освітньої діяльності на рівні університету – реагування на запити й потреби ринку та якісне забезпечення відповідних галузей фаховим, компетентним людським ресурсом. Окремі професії мають свій специфічний набір вимог, освітньо-професійних характеристик, перелік компетентностей, однак надання освітніх можливостей в повноцінному оволодінні іноземною мовою із метою провадити ефективну професійну комунікацію є незаперечним пріоритетом освітньо-професійних програм, як і той факт, що іншомовна підготовка майбутніх фахівців є невід’ємною частиною їх професійної підготовки.

Ми зробили спробу з'ясувати аспекти змісту іншомовної підготовки в загальній теоретичній площині без прив'язаності до специфіки конкретного фаху, в межах якого може здійснюватися така підготовка. Особливості опановуваної спеціальності й майбутньої професії екстраполюються на іншомовну підготовку в компетентнісному вимірі: врахування сукупності загальних, інтегральних, фахових компетентностей щодо певної спеціальності, зафіксованих в освітньо-професійних стандартах/програмах оприявнює міру специфічності іншомовної підготовки майбутнього фахівця для тої чи іншої сфери (в частині використання відповідних методів, навчально-методичного матеріалу, термінології окремої галузі, для якої готують фахівця тощо). Разом із тим, важливо розумітися на спільних принципах, на яких базується сучасна іншомовна

підготовка з метою ефективної реалізації освітньої діяльності в цьому напрямі на рівні університетів. На підставі проаналізованих аспектів нашої розвідки необхідно врахувати, що:

- навчання іноземних мов є базисом іншомовної підготовки й чинником її ефективності;
- іншомовну підготовку конкретизує чітко визначена й усвідомлена мета її здійснення;
- іншомовна підготовка здійснюється з огляду на не лише професійний, але й міжкультурний контекст комунікації й реалії суспільного розвитку.

Наведеними висновувальними тезами наша пошукова думка не вичерпується, оскільки розкриття специфіки іншомовної підготовки в контексті конкретного фаху на прикладі зарубіжного досвіду є завданням подальшого дослідження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безлюдна В. Іншомовна підготовка в сучасній університетській освіті. *Вісник Черкаського університету. Серія : Педагогічні науки*. 2018. № 13. С. 5–10.
2. Безлюдна В., Безлюдний Р. Іншомовна підготовка здобувачів вищої освіти в інформаційно-освітньому середовищі університету. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2020. № 1. С. 7–13.
3. Васильєва М. Теоретичні основи деонтологічної підготовки педагога : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Х. : ХДПУ імені Г. С. Сковороди, 2003. 432 с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. В. Бусел. Київ – Ірпінь : Перун, 2005. 1728 с.
5. Вовчата Н. Теоретичні і методичні засади професійної іншомовної підготовки майбутніх фахівців цивільного захисту : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ, 2019. 39 с.
6. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ : «Либідь», 1997. 375 с.
7. Зеленін, Г. Теоретичні і методичні засади іншомовної професійної підготовки майбутніх викладачів технічних дисциплін : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Харків : Українська інженерно-педагогічна академія, 2021. 475 с.
8. Корнева З. Система навчання іноземної мови професійного спрямування у закладах вищої освіти немовного профілю. *Іншомовна підготовка працівників правоохоронних органів і сектору безпеки* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2019. 292 с. С. 74–76.
9. Крупський Я., Михалевич В. Тлумачний словник з інформаційно-педагогічних технологій. Вінниця : ВНТУ, 2010. 72 с.
10. Нітенко О. Іншомовна підготовка фахівців права в трицикловій системі вищої освіти: європейський досвід : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ : ІВО НАПН України, 2015. 446 с.
11. Онуфрієнко Г. Галузеві термінології. Сфери їх функціонування у дзеркалі кроснаукових досліджень: комунікативний та лінгводидактичний виміри. *У вимірах слова : збірник наукових праць на пошану професора Ірини Кочан*. Львів – Дрогобич : Посвіт, 2019. 502 с. С. 181–192.
12. Павелків К. Іншомовна підготовка майбутніх фахівців соціального профілю: чинники та суперечності в реалізації. *Молодь і ринок*. 2018. № 11(166). С. 79–85.
13. Павелків К. Теоретичні засади іншомовної підготовки фахівців соціальної сфери в європейському освітньому просторі. *Педагогічний часопис Волині*. 2019. № 2(13). С. 137–144.
14. Сіладі В. Різноманітність підходів до іншомовної підготовки в європейському освітньому середовищі. *Молодь і ринок*. 2021. № 2(188). С. 145–149.
15. Словник базових понять з курсу «Педагогіка» : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів : вид. 2-ге, доп. і перероб. / уклад. О. Антонова. Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2014. 100 с.
16. Хоменко О. Іншомовна підготовка як невід'ємний складник вищої освіти в умовах глобалізації та інформатизації суспільства. *Вища освіта України*. 2012. № 2. С. 55–61.
17. Черней С. Вступне слово. *Іншомовна підготовка працівників ОВС та фахівців із права* : матеріали XI міжвузівської науково-практичної інтернет-конференції. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. 128 с. С. 7–8.
18. Чернявський Б. Формування іншомовної компетентності у майбутніх економістів у процесі інтегрованого навчання : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Запоріжжя, 2021. 260 с.

19. Юдіна О., Вязова Р., Компанієць Л. Іншомовна підготовка здобувачів вищої освіти до професійно орієнтованої міжкультурної комунікації. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Філологія*. Острог : Вид-во НаУОА, 2021. Вип. 12(80). С. 173–176.
20. Falk, J. (2022). Utilizing What We Know About How People Learn. *Preparing Agriculture and Agriscience Educators for the Classroom*, 59–80. DOI: 10.4018/978-1-6684-3420-8.ch004
21. Jackson, N. (Ed.). (1992). Corporate training syndrome. *Training For What? Labour Perspectives on Job Training. Our schools/our selves monograph series*, 11, 18–28.
22. Jay, S (2021). Learning vs Training: What's the Difference and Why Do You Need to Know? URL: <https://www.aihr.com/blog/learning-vs-training/>

REFERENCES

1. Bezliudna, V. (2018). Inshomovna pidhotovka v suchasni universytetskii osviti [Foreign language training in modern university education]. *Visnyk Cherkaskoho universytetu. Seriya «Pedahohichni nauky» – Herald of Cherkasy University. Series : Pedagogical Sciences*, 13, 5–10. [in Ukrainian].
2. Bezliudna, V., Bezliudnyi, R. (2020). Inshomovna pidhotovka zdobuvachiv vyshchoi osvity v informatsiino-osvitnomu seredovyshchi universytetu [Foreign language training of students of higher education in the informational and educational environment of the university]. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnogo pedahohichnogo universytetu – Collection of scientific works of Uman State Pedagogical University*, 1, 7–13. [in Ukrainian].
3. Cherniavskiy, B. (2021). Formuvannya inshomovnoi kompetentnosti u maibutnikh ekonomistiv u protsesi intehrovanoho navchannia [Formation of foreign language competence in future economists in the process of integrated education]. [Candidate's thesis]. Zaporizhzhia [in Ukrainian].
4. Cherniei, S. (2021). Vstupne slovo [Introductory word]. *Inshomovna pidhotovka pratsivnykiv OVS ta fakhivtsiv iz prava: Materialy XI mizhvuzivskoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii – Foreign language training of employees of the Ministry of Internal Affairs and law specialists: Proceedings of XI interuniversity scientific and practical internet conference*. (pp. 7–8). Kyiv [in Ukrainian].
5. Falk, J. (2022). Utilizing What We Know About How People Learn. *Preparing Agriculture and Agriscience Educators for the Classroom*, 59–80 [in English]. DOI: 10.4018/978-1-6684-3420-8.ch004
6. Honcharenko, S. (1997). Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk [Ukrainian pedagogical dictionary]. Kyiv : Lybid [in Ukrainian].
7. Jackson, N. (Ed.). (1992). Corporate training syndrome. *Training For What? Labour Perspectives on Job Training. Our schools /our selves monograph series*, 11, 18 –28. [in English].
8. Jay, S (2021). Learning vs Training: What's the Difference and Why Do You Need to Know? [in English]. URL: <https://www.aihr.com/blog/learning-vs-training/>
9. Khomenko, O. (2012). Inshomovna pidhotovka yak nevidiemnyi skladnyk vyshchoi osvity v umovakh hlobalizatsii ta informatyzatsii suspilstva [Foreign language training as an integral component of higher education in the conditions of globalization and informatization of society]. *Vyshcha osvita Ukrainy – Higher school of Ukraine*, 2, 55–61. [in Ukrainian].
10. Kornieva, Z. (2019). Systema navchannia inozemnoi movy profesiinoho spriamuvannia u zakladakh vyshchoi osvity nemovnoho profilu [The system of teaching a foreign language of a professional orientation in institutions of higher education of a non-linguistic profile]. *Inshomovna pidhotovka pratsivnykiv pravookhoronnykh orhaniv i sektoru bezpeky: Materialy III Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii – Foreign language training of law enforcement and security sector workers: Proceedings of the III international Scientific and Practical Conference*. (pp. 26–33). Kyiv [in Ukrainian].
11. Krupskiy, Ya., Mykhalevych, V. (2010). Tlumachnyi slovnyk z informatsiino-pedahohichnykh tekhnolohii [Explanatory dictionary of information and pedagogical technologies]. Vinnytsia: VNTU [in Ukrainian].
12. Nitenko, O. (2015). Nitenko, O. Inshomovna pidhotovka fakhivtsiv prava v trytsyklovii systemi vyshchoi osvity: yevropeyskyi dosvid [Foreign language training of law specialists in the three-cycle system of higher education: European experience]. [Doctoral dissertation]. Kyiv [in Ukrainian].
13. Onufriienko, H. (2019). Haluzevi terminolohii. Sfery yikh funktsionuvannia u dzerkali krosnaukovykh doslidzhen: komunikativnyi ta linhvodydaktychni vymiry [Branch terminologies. Spheres of their functioning in the mirror of cross-scientific research: communicative and linguistic didactic dimensions]. *U vymirakh slova : zbirnyk naukovykh prats na poshanu profesora Iryny Kochan – In the dimensions of the word: a collection of scientific works in honor of Professor Iryna Kochan*. (pp. 181–192). Lviv – Drohobych [in Ukrainian].
14. Pavelkiv, K. (2018). Inshomovna pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv sotsialnoho profilu: chynnyky ta superechnosti v realizatsii [Foreign language training of future specialists in the social sphere: factors and strengthening in implementation]. *Molod i rynek – Youth and market*, 11(166), 79–85. [in Ukrainian].
15. Pavelkiv, K. (2019). Teoretychni zasady inshomovnoi pidhotovky fakhivtsiv sotsialnoi sfery v yevropeiskomu osvitnomu prostori [Theoretical principles of foreign language training of specialists in the social sphere in the European educational space]. *Pedahohichni chasopys Volyni – Pedagogical journal of Volyn*, 2(13), 137–144. [in Ukrainian].

16. Siladi, V. (2021). Rізnomanitnist pidkhodiv do inshomovnoi pidhotovky v yevropeiskomu osvithomu seredovyshchi [Diversity of approaches to foreign language training in the European educational environment]. *Molod i rynek – Youth and market*, 2(188), 145–149. [in Ukrainian].

17. Slovyk bazovykh poniat z kursu «Pedahohika»: navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv [Dictionary of basic concepts from the course «Pedagogy»: a study guide for students of higher educational institutions] (2014). Zhytomyr [in Ukrainian].

18. Vasylieva, M. (2003). Teoretychni osnovy deontolohichnoi pidhotovky pedahoha [Theoretical foundations of deontological teacher training]. [Doctoral dissertation]. Kharkiv [in Ukrainian].

19. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy (2005). [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language]. [In V. Busel ed.]. Kyiv – Irpin : Perun [in Ukrainian].

20. Vovchasta, N. (2019). Teoretychni i metodychni zasady profesiinoi inshomovnoi pidhotovky maibutnykh fakhivtsiv tsyvilnoho zakhystu [Theoretical and methodical principles of professional foreign language training of future civil defense specialists]. [Doctoral dissertation]. Kyiv [in Ukrainian].

21. Yudina, O., Viazova, R., Kompaniiets, L. (2021). Inshomovna pidhotovka zdobuvachiv vyshchoi osvity do profesiino oriientovanoi mizhkulturnoi komunikatsii [Foreign language training of higher education students for professionally oriented intercultural communication]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Serii «Filolohiia» – Scientific notes of the National University «Ostroh Academy». Series : Philology*, 12(80), 173–176 [in Ukrainian].

22. Zelenin, H. (2021). Teoretychni i metodychni zasady inshomovnoi profesiinoi pidhotovky maibutnykh vykladachiv tekhnichnykh dystsyplin [Theoretical and methodical principles of foreign language professional training of future teachers of technical disciplines]. [Doctoral dissertation]. Kharkiv [in Ukrainian].